

ЛИСТ В. ЧАПЛЕНКА І ВІДПОВІДЬ І. БАГРЯНОГО

(Продовження зі стор. 3)

симпатії: є шукання науковців, навіть академіків, по-на сфері науки, — шукання того, чого в науці знайти не можна, — того таки, божеського начала в людині, божеської веліччя в людській душі, шляху утєчі від тваринного при речення... Цією шляхом людство утєчало багато віків, створюючи дива в царині людського духа — в царині мистецтва: літератури, музики, поезії, — створюючи другий світ, божеський світ на земній основі, затуманений ним пугаючий світ, як купу тьмяних свічок, як купу тьмяних свічок, як купу тьмяних свічок... Чи не це змагання, власне, становить головну суть усієї історії людської культури? Шлях від "глибини" чи від "матерії", як хочете, до величчя високостей людської душі...

З Вашого листа так і випливає наукове питання, хто кого створює і для чого? Я думаю, що спів, чи Бог створює людину, чи людина створює Бога, — цілком некоректний, безсмысловий. Та жодного з абсолютів безсмысловий:

матерія створити ідею Бога не могла, — ідею вічно прекрасного, хоронючого, людського, яке прийшло на землю, божеським початком в людині — цього створити людина не могла. І хіба не підлягає сумніву, що величчя кодує людські душі, творить їх, ось усе прототипом багатьох віків, і це йому зобов'язане людство найвищим у своїй високій культурі? І цивілізації.

Я не збираюсь Вас похвалити, ні, я тільки висловлюю свої думки. Є в людському житті багато уможовтнень, особливо там, де речі так само пояснюють убого людською мовою. Але за думку умовності криється велика істини.

Так велика істина криється за фразою "божеське початок". Не випадково з ненауковою, але неспростована величчя істини в людині, величчя

кого? гумору, за яким криється і певна мудрість. Коли я пишу цього листа, біля мене сидить одна проста людина, зовсім не спокійна в науці, а тим більше в антирелігійній пропаганді, і каже мені цілком серйозно:

— Та помиріться з паном Чапленьком ось так — нехай частина людей буде створена Богом, а частина нехай походить від мавпи! Хто як хоче. Дійсно, Великі слова! Це ж справа доброї волі — кожен має право вибрати своє початок (говоримо в площині етичній): чи вважати себе творінням божеським, тобто хотіти бути носієм однієї високої людської моралі, отих усіх чеснот і устремлінь, що їх приписують божеським, чи різнити людину від мавпи; а чи вважати себе нащадком мавпи, відомим від того всього етичного людського, антинаукового? вантажу.

Я вибрав перше. В царині етики, а не релігії. Думаю, що і Ви теж, при всьому Вашому науковому вантажі, бо вірю, що в дійсності Ви десь від підозріння, ніби сучасні люди в їхніх шуканнях утєчі з духовного цвинтаря свій критерій і свій моральний кодекс основиють на "глибині" версі.

А тепер двох слів щодо спадщини Франка, Кобилянського, Драгановича, Винниченка, Лесі Українки і чи то помилковий етап. Чи не помилковий етап, лише бував помилково його розуміння. Але поперше — чого ж Ви той етап так укорочуєте і чого так зупиняєте його носіїв? Додамо ще Шевченка, Котляревського, Сковороду, Марка Вовчка, Грушевського, Павлика, Олесь, Куліша, Гринченка тощо, тощо, тощо...

А подруге — де ж ті традиції, порушені? Всіх цих людей, наших батьків, дідов, дідухів, і названих сучасників, ціху якраз божеське почало в людині, — всі вони були лідерами прекрасного, слугами і апостолами ліпшого в людині, ідеалами в царині етики, борилися не тільки за наукову релігію, а й за наукову, — за любов, братерство, свободу, за духовну красу і величчя людини... Людини, а не мавпи! Проти жорстокого, egoїстичного, тваринного, чи звірячого в людях і в людському суспільстві. Хіба не так? По що ж нам перегукати їх етап на свою кодуку? На щастя, якраз заганяє ризик ціху нашу історію і наших ліпших людей. Божеські риси. І саме тому, побачивши порушення тієї традиції в новій, ультра-науковій дійсності (не тільки підсвідомості, а й свідомості), Тичина був вигукнув з одчасом:

"Як страшно людське серце докраю обиділо!" Це було б все. Ви закінчили словами, що Вам за мене соромно. Прикро. Але немає ради. Однак в тому прикрому рядку Вашого листа є шось важливе. А саме: коли логічно розвинути цей Ваш вираз про таке почуття людини з науковим світоглядом, то виходило б, що людина з науковим світоглядом мусить бути страшенно соромно за свою матір і батька, й за всіх матерів і батьків, за весь свій нарід в усіх його історіях, за все людство, а також й за мільйони людей нового покоління, що озброїлися науковим світоглядом і все ж ім цього мало. За всіх їх мусить думати нас сором. Але при таких масштабах цей сором мусить бути такий некий, що з нього може бути тільки два виходи:

або оголосити війну вогнем і мечем усім тим сприятливим сорому, щоб від того сорому самому не задубитися; або — задубитися.

Але люди з справжнім науковим світоглядом і з живою людською душею, здається, мають третій вихід.

І чому б нам справді не пошанувати віру наших батьків? На тім — прийміть! З пошаною — Ваш Іван Багрянний

Президент підтримує республіканських кандидатів в Нью Йорку

Нью Йорк. — Президент Айзенгауер в неділю, 12-го жовтня прибув на 6 годин до Нью Йорку, де поклав вінець перед пам'ятником Колумба та брав участь в положенні наріжного каменя під 18-поверхову будову Міжнародного Церковного Центру, яка має бути осередком 37-ох протестантських деномінацій. 30,000 осіб брало участь в цій церемонії при Ріверсайд Драйв і 120 вулиці. Президент конфігурував з республіканським кандидатом на губернатора Нелсоном А. Рокфеллером і кандидатом на сенатора конгресменом Кеннетом В. Кінгеном. Крім того, Айзенгауер був на другому свіданні в готелі "Валдорф-Асторія" разом із 37 партійними урядовцями та жінками республіканських кандидатів. Це була перша особиста підтримка для республіканських кандидатів, які хочуть "здобути" губернаторське становище, яке тепер займає демократ Аверел

Злочинці висадили в повітря синагогу в Атланті

Атланта, Джорджія. — 12-го жовтня невідомі досі злочинці висадили в повітря синагогу реформованих жидів, спричинивши повне знищення частини великої будови, що коштувала коло двох мільйонів доларів. Це вже четверта експлозія жидівських синагог в часі не цілих двох років. Зі знищення будинку видно, що її спричиня-

Совети відновлюють кампанію проти "шпигунства" з боку ЗДА

Москва. — Совети відновлюють давню кампанію проти "шпигунства", що його діють ведуть на території Східного Союзу західні держави, зокрема та спеціально ЗДА. В минулу суботу совєтські міністерство закордонних справ скликали пресову конференцію, на якій заступник голови пресового департаменту А. І. Попов оскаржував Америку, що вона знову "виславляє" шпигунські цілі. Попов відзначив, що в багатьох випадках Совети стягнули на землю з висоти 100,000 стіл, але скільки було таких балюнів і як їх стегно — він не міг пояснити. Він твердив, що ці балюни летять від сходу на захід — відліла саме — також не знав. Подібну кампанію проти "шпигунських балюнів" Совети вели вже в лютому 1956 року і тоді скомпромітувалися, бо виявилися понад усіх сумнів, що ті балюни вислані в програмі Геофізичного Рокю.

Демократи використовують рецесію для партійних цілей

Шікаго. — Секретар внутрішніх справ Фред А. Сітон промовляв на прийнятті республіканців в готелі "Шарма" і оскаржував демократів в тому, що вони використовують господарську рецесію для партійних цілей, ризикуючи майбутнім країни замість конструктивно працювати на те, щоб поліпшити економіку ЗДА. Рецесія, казав Сітон, є для демократів "копальнею золота", з якої розбудовують свій партійний опортунізм, не дбаючи про те, що економічна злизна — це нормальне економічне явище, яке треба поборювати, а не ним тиш-

Рим — під знаком похорону Папи Пія XII

(Закінчення зі стор. 1-ої)

кий час до Нью Йорку, щоб тут поладувати деякі важливі справи спархії, але потім рішив таки залишитись у Римі аж до вибору нового Папи. Прибув уже до Риму кардинал Джеймс Ф. МекЕнтайр з Лос Анджелес, а кардинал Муні з Дітроїту є в дорозі до Риму кораблем. З усіх країн наспівують вістки про призначення офіційних делегацій на похорон Пія XII. Президент Айзенгауер призначив делегацію під проводом державного секретаря Джана Ф. Доллеса та у складі колишньої амбасадорки в Італії — Клер Бут Лує і директора державної Комісії Атомової Енергії, Джана А. МекКона. Призначення цілої делегації ЗДА на похорон Пія XII вважається — за газетними коментарями — не тільки виявом спеціальної пошани до особи померлого Папи, а доказом дальшого затіснення взаємин між ЗДА і Ватиканом. До голів держав, що прислали до Ватикану окремі довгі депеші з висловами жалю та в своїх країнах проголосили частину жалобу, прибули йорданський король Гусейн та ліванський президент Фуад Шгаб. — Італійська і всі західні преса продовжує обмірковувати кандидатури на наступного Папу, що коли померлий Папа мав назву Папи-дипломата, то його наступник буде, ймовірно, Папою-пастирем, себто займатиметься в першу чергу й найбільше внутрішніми — церковними справами. Від минулої п'ятниці до понеділка цього тижня відправлено в собор св. Петра дев'ять Богослужб. У закінченні Пія XII не знайдено близьких знайомих щодо його похорону чи визначення наступника. Зате була там просьба до всіх, кого він вразив за життя, щоб вибачили йому, та залиш Папиканові всієї приватної власності, яка обмежується до книжок і особистих пам'яток, бо Папа не мав ніякого маєтку.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Т-во "Українська Січ", Від. 170, повідомляє, що Збори відбуваються в п'ятницю, 17-го жовтня 1958 р., о год. 6-й веч., в УНДомі Fleet St. & Oakland Ave. Проситимось членів і гостей прибути, вирішити свої виходи та обговорити деякі важливі справи. — П. Мелен, предс.; В. Плечон, кас.; І. Грабар, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — С-во Преса. Діви Марії, Від. 112, повідомляє, що Місячні сходи відбуваються в неділю, 19-го жовтня 1958 р., о год. 3-й і 4-й Служби Божої, в церковній залі. З огляду на Імпрезу, просимо прибути скоріше. — М. Купер, сек.

Виставка Мистецької Жіночої Творчості

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тія в тому самому приміщенні відбувся Вечір, присвячений українським письменницям. Вечір відкрила голова 64 Відділу СУА п. Христина Вовсіда, а проводила ним п-ні Іванна Рожанковська. Основний реферат про жінок письменниць і поеток виголосила п. Олександра Животко, після чого пані Наталя-Лівицька-Холодніа і пані Леся Хрещатих читали зразки своїх творів, а п. Кононіа і Валє Калін читали уривки з творів Донї Гуменної, Дарї Ярославецької, Людмили Коваленко, Віри Вовк та Ірини Шуварської. Крім зазначених письменниць, на Вечорі були присутні особисто Дарї Ярославецька й Ірина Шуварська, а з малюрок Людмила Морозова, Юлія Миколайська та Наталя Стефанів. Кіната ч. 31 Українського Народного Дому була вщерть виповнена публікою, переважно жінками, хоч було теж з декотро чоловіків з мистецьких і літературних кол. Під час мистецької частини відбулася переклада і розмови з присутніми письменницями й малюнками. П-га Виставка Жіночої Творчості триватиме до неділі 26 жовтня, відкрита в будні дні від год. 7-9 вечора, а в суботі і неділі від год. 11-ої рано до 7-ої вечора.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Т-во "Клуб Поступовий", Від. 70, повідомляє, що Місячні збори відбуваються в середу, 15-го жовтня 1958 р., о год. 7-й веч., в УНДомі — 90-96 Fleet i Oakland Ave. — І. Патулук, предс.; П. Костик, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Т-во "Українська Січ", Від. 170, повідомляє, що Збори відбуваються в п'ятницю, 17-го жовтня 1958 р., о год. 6-й веч., в УНДомі Fleet St. & Oakland Ave. Проситимось членів і гостей прибути, вирішити свої виходи та обговорити деякі важливі справи. — П. Мелен, предс.; В. Плечон, кас.; І. Грабар, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — С-во Преса. Діви Марії, Від. 112, повідомляє, що Місячні сходи відбуваються в неділю, 19-го жовтня 1958 р., о год. 3-й і 4-й Служби Божої, в церковній залі. З огляду на Імпрезу, просимо прибути скоріше. — М. Купер, сек.

Уставом членами Українського Народного Союзу, а тим самим і спільниками 20 мільйонного майна організації

Посмертні Згадки

ХРИСТИНА ЗЕМКО, членка В-во Соц. Св. Духа, Від. 295 УНСОУ в Акрон, О., померла 10-го вересня 1958 р., на 68-ху році життя. Похована поховалась з с. Кресна, пов. Кросно, Зах. України. Похорон у смт. Чоловік Іванна, сина Теодора, доньку Катерину Галати, Марію Александровну, Стефанію Гарт, Анну Водар в Дітроїті, Сегомі Девеншорт у Фіндлей, О., і Юлію, яка в часі нещастя своєї мави, була, як сестра-однушка, до послідних хвилин її життя, 18 виходів та членку родину в ЗДА і в рідній Краю. Похорон відбувся 12-го вересня, з пох заведеним до укр. мави церкви, при участі Рідні, Членів В-ва та Знайомих, на цвинтарі Св. Хреста. — В. ІА П! В. Пулк, секр.

МИХАИЛО СТАХУРА ст., довголітній член та заступник секретар-касир 218 Від. УНСОУ в Кембел, Огайо, помер, по короткій і тяжкій хворозі, в понеділок, 22-го вересня 1958 р. Похорон похована зі с. Вільямс, пов. Лейкс, Зах. України, а до ЗДА приїхав (другим напором) в 1912 р. і майже весь час жив в Кембелі, О. Похорон живого займався громадськими справами, зокрема Відділом 218, рахо жертвував на всі народні цілі, був пильно обчарований та загальнолюбним і шпіваний. Остання у тяжкій хворозі дружина Марію, трьох синів, дві дочки, п'ять онуків, брат Стефана та багато Приятелів та Знайомих, також з похоронувалих, яких допомагав алаштуватися в ЗДА. Похований, при всьодній участі присутніх, 26-го вересня 1958 р., на цвинтарі укр. православної церкви св. ап. Петра і Павла в Нонгстайн, О. — В. Н. П.

Управа

ІВАН КОВАЛЬЧИН FUNERAL HOME COMPLETELY AIR CONDITIONED ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В ОТЕПТІ NEW JERSEY Ціни приступні для всіх. Обслуга чиста і майстерна. У випадку смутку в родині клієнту яв в день там і вночі!

JOHN KOWALCHUK 129 GRAND STREET, cor. Warren Street, JERSEY CITY 2, N. J. Tel. Henderson 4-5131

Петро ЯРЕМА УКР. ПОГРЕБНИК Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОГОЛОШЕННЯ. Контролює температуру. Модерна каляція до ужитку даром.

Peter Jarema 129 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

ПЛАТИТЬ ВДОРОЗІ!

Pay as you go

WITH A LOW-COST NO ADVANCE PAYMENT

Check Master CHECKING ACCOUNT

Ваше ПРИЗВИЩЕ відруковує на кожному чеку!

- ✓ Допускається кожна мінімальна сума балансу;
- ✓ Можна відкрити conto кожною найменшою сумою;
- ✓ Безплатні чекові книжки — не треба платити зборів;
- ✓ Тільки маленька оплата за використання чеки плюс маленька місячна оплата за обслуговування.

HUDSON COUNTY NATIONAL BANK

IN JERSEY CITY

- Montgomery at Washington St.
- Jackson at Wilkison Ave.
- Central Ave. near Bowers St.
- Pavonia Ave. at Grove St.
- 40 Journal Square

Відкрито: в ПОНЕДІЛОК вечором

IN BAYONNE

- Broadway at 23rd Street
- IN GUTTENBERG
- 68th St. at Bergenline Ave.
- IN HOBOKEN
- River at First St.

Відкрито: в П'ЯТНИЦЮ вечором

Member Federal Deposit Insurance Corporation

РЕЧЕНЕЦЬ НАДСИЛАННЯ ОГОЛОШЕНЬ до Календаря „Свободи“ на рік 1959 —> продовжуємо <— до 15-го жовтня 1958 р.

Календарі „СВОБОДИ“ — УНС друкується найбільшим тиражем в історії всіх українських видань в цій країні. Також і календар на 1959-й рік, що повинен бути в продажу вже з кінцем листопада ц. р., повинен бути, 20-тисячним тиражем „СВОБОДИ“.

Календарі „СВОБОДИ“ — УНС мають уже свою славу щодо вертості, цінності і різноманітності свого змісту. Новий календар, в якому пропонуємо Вам скористатися з оголошення, готов у цьому відношенні перевершити всі попередні, бо буде присвячений 250-им роковинам Великого Гетьмана України, Івана Мазепи, як і 65-й річниці Українського Народного Союзу, отже і Американської України.

Календар буде надрукований на доброту папері та багато ілюстрований, в мистецькій кольоровій обкладинці і належно зашитою надовою картонною книжковою повою та з багатьох відношеннях корисним реєстром оголошень в площу наших індивідуальних і збірних організаційних, культурних, господарських та інших досягнень.

ЦІННИК:

- 1 сторона за 60.00 доларів
- 1/2 сторони за 35.00 доларів
- 4 сторони за 25.00 доларів
- 8 сторони за 15.00 доларів

Текст оголошення і належність — надсилати на адресу: „Svoboda“ 83 Grand Street Jersey City, N. J.

ТАРЗАН, ч. 4142. Що це?

UNCERTAIN AS TO THE CORRECT SPOT AMONG SO MANY, TARZAN FOLLOWED A GENERAL DIRECTION. BUT THEN HE WAS PUZZLED WHEN HE REACHED A RIVER BANK.

НЕПЕВНИЙ, ЧИ НЕ ПРАВИЛЬНИЙ СЛІД МІЖ ЧИСЛЕННИМИ ІВАННИМИ, ТАРЗАН ІШОВ У ГОЛОВНУ НАПРЯМКУ. АЛЕ ДІЙСЬОМ ДО БЕРЕГА РІВНІ, ОМИВШИСЯ ЧОРНОЮ ВОДОЮ, ПОБАЧИВ ВІДДАЛЕНІ ТМЯНЕ СВІТЛО, РАПТОМ СВІТЛО ЗГАСЛО, І ТОДІ ПЕРЕД ЙОГО ОЧМА ВИРІЗНИЛИСЬ КОНТУРИ ЗАКРОКОВОГО СУДНА.

ABRUPTLY THE LIGHT WENT OUT, AND SOON HIS EYES ADJUSTED TO THE OUTLINE OF AN ANCHORED BOAT.